

Třídnické hodiny v praxi: právní rámec a doporučení

Spolufinancováno
Evropskou unií

Střední článek
podpory

Třídnické hodiny v praxi

© 2025 by [MŠMT](#) is licensed under [CC BY 4.0](#)

ÚVOD

Tento metodický materiál poskytuje přehled pravidel a doporučení pro organizaci a realizaci třídnických hodin. Zaměřuje se na právní aspekty třídnictví, možnosti financování a pracovněprávní podmínky spojené s výkonem funkce třídního učitele. Cílem je nabídnout praktické informace pro efektivní řízení třídnické činnosti ve školní praxi.

1

VYMEZENÍ TŘÍDNICKÝCH HODIN

Třídnické hodiny nejsou výslovně právními předpisy upraveny. Jejich pravidelná realizace je však často doporučována jako součást primární prevence a nástroj pro budování pozitivního klimatu ve třídě i škole. To vychází například z Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany č. j.: 21149/2016: [Metodická doporučení a metodické pokyny, MŠMT ČR](#)

Realizaci třídnických hodin podporuje i zákonné vymezení činností třídního učitele podle § 24d zákona o pedagogických pracovních. Jeho práce spočívá mimo jiné v podpoře zdravých a funkčních vztahů mezi žáky, ve vytváření bezpečného a podnětného prostředí pro vývoj, výchovu a vzdělávání žáků. Je proto žádoucí, aby školy třídnické hodiny systematicky zařazovaly do svého fungování a přizpůsobily jejich podobu specifickým potřebám třídního kolektivu a jednotlivých žáků.

Přestože organizace třídnických hodin není závazně stanovena nebo přímo legislativně ukotvena, spadá do kompetence ředitele, který rozhoduje o všech záležitostech souvisejících s poskytováním vzdělávání a školských služeb školy, je proto oprávněn určit, že se třídnické hodiny budou ve škole povinně realizovat.

2

MOŽNOSTI REALIZACE TŘÍDNICKÝCH HODIN

2|1

ZAŘAZENÍ DO ROZVRHU JAKO SAMOSTATNÉHO VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Škola může třídnické hodiny zařadit pravidelně do rozvrhu jako samostatný vyučovací předmět (dále jen „předmět“). V takovém případě využije hodinovou dotaci z tzv. disponibilní časové dotace, což je plně v souladu s právními předpisy. Pokud jsou třídnické hodiny samostatným předmětem, musí být zahrnuty do školního vzdělávacího programu (ŠVP) a žáci by z nich měli

být hodnoceni. Jako příklad dobré praxe lze uvést pojetí předmětu, který pokrývá rovněž průřezové téma osobnostní a sociální výchovy dle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). Současně není vyloučeno i zařazení tzv. „polovin“ hodin, což znamená, že i při frekvenci jedenkrát za 14 dní mohou být třídnické hodiny součástí učebního plánu a pravidelně realizovány.

Revidovaný Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV 2025) umožňuje zařazení třídnických hodin oproti současnému stavu odlišně. V kapitole Rámcový učební plán stanovuje, že disponibilní časovou dotaci lze využít k zařazení vzdělávacích aktivit podporujících systematickou práci s třídním kolektivem. Takto nastavené „třídnické hodiny“ nemusí být předmětem v klasickém smyslu a nemusí být ani hodnoceny. Z pohledu škol jde ovšem o možnost, nikoli povinnost, vždy záleží na podmínkách a záměrech konkrétní školy. Doporučujeme před rozhodnutím, zda využít disponibilní časovou dotaci, prostudovat RVP ZV (zejména obor Osobnostní a sociální výchova a průřezové téma Péče o sebe a druhé) a zvážit, zda není vhodnější zařadit tyto aktivity přímo do společného vzdělávacího základu.

2|2

NAVÝŠENÍ HODINOVÉ DOTACE STÁVAJÍCÍHO PŘEDMĚTU

Další možností je v současném RVP ZV navýšení hodinové dotace některého ze stávajících předmětů (opět z tzv. disponibilní časové dotace), například výchovy k občanství, a začlenění relevantních témat do jeho obsahu v ŠVP. Tento přístup ovšem vyžaduje, aby daný předmět vyučoval třídní učitel, což může být vzhledem k personálním možnostem školy a požadavkům na odbornou kvalitu výuky (zejména ostatních témat příslušného předmětu) obtížně realizovatelné nebo problematické.

Ve společném vzdělávacím základu RVP ZV 2025 najdeme velké množství vzdělávacího obsahu, podporujícího zdravé vztahy a klima ve třídě. Jde například o obor osobnostní a sociální výchova, průřezové téma Péče o sebe a druhé a jiné. „Třídnické hodiny“ lze tedy bez problémů zařadit do výuky jako součást některého předmětu společného základu. V takovém případě je však nutné žáky hodnotit, neboť jsou naplňovány očekávané výsledky učení (OVU). Je vhodné, aby tento předmět vyučoval třídní učitel, ale není to úplně nezbytné, pokud škola dokáže účinně nastavit spolupráci třídního učitele s učitelem daného předmětu.

2|3

ZAŘAZENÍ MIMO RÁMEC UČEBNÍHO PLÁNU

Častou praxí je realizace třídnických hodin nad rámec učebního plánu, tedy mimo vyučovací hodiny stanovené RVP ZV (118 hodin na prvním stupni ZŠ a 122 hodin na druhém stupni ZŠ).

Samotná organizace pak může mít tyto podoby:

- Třídnické hodiny jsou pevně zakotveny v rozvrhu žáků (např. jednou za dva týdny nebo jednou za měsíc).

- b) Třídnické hodiny jsou zařazovány nepravidelně například dle potřeby, přičemž žáci a rodiče musí být v takovém případě vždy s dostatečným předstihem předem písemně informováni o jejich termínu.

V obou případech ale platí následující pravidla:

- a) Taková realizace třídnických hodin musí být upravena školním řádem.
- b) Žáci nemohou být za neúčast na třídnické hodině postihováni a jejich absence se nezapočítává do zameškaných hodin.
- c) Docházka na tyto hodiny je dobrovolná a škola nemůže vyžadovat od zákonných zástupců omluvenky dle standardních pravidel školního řádu ani jinou formu omluvy či doložení důvodů nepřítomnosti žáka.

3

FINANCOVÁNÍ PŘÍMÉ PEDAGOGICKÉ ČINNOSTI V TŘÍDNICKÉ HODINĚ

Otázka přímé pedagogické činnosti (PPČ) a jejího financování závisí na konkrétním způsobu organizace třídnických hodin. Možnosti jsou následující.

3|1

TŘÍDNICKÉ HODINY JSOU SOUČÁSTÍ UČEBNÍHO PLÁNU

Pokud jsou třídnické hodiny zařazeny jako samostatný předmět v souladu s ŠVP, jsou vykazovány jako výuka (tj. odučené hodiny) a platí následující pravidla:

- a) Jedná se o přímou pedagogickou činnost (PPČ).
- b) Financování PPČ probíhá stejným způsobem jako u ostatních vyučovacích předmětů, tedy prostřednictvím PHmax.

3|2

TŘÍDNICKÉ HODINY JSOU REALIZOVÁNY NAD RÁMEC UČEBNÍHO PLÁNU

V tomto případě nelze třídnické hodiny vykázat jako odučené, protože by došlo k překročení maximálního počtu vyučovacích hodin dle RVP ZV.

Posouzení, zda jde o PPČ, závisí na obsahu činnosti:

- a) Dochází-li v příslušné třídnické hodině k výchovné nebo vzdělávací činnosti, při které třídní učitel přímo působí na žáky, měla by být považována za PPČ.
- b) Pokud je obsah příslušné třídnické hodiny zaměřen pouze na organizační a administrativní záležitosti, o PPČ se jednat nebude.

Financování třídnických hodin v takovém případě není zajištěno způsobem jako u běžné výuky, což znamená:

- a) Pokud je činnost třídního učitele v konkrétní třídnické hodině posouzena jako PPČ, ale je zařazena nad rámec učebního plánu, nelze ji financovat v rámci PHmax, nýbrž z jiných zdrojů (obdobně jako výuku nepovinného předmětu). Může také dojít k situaci, že bude třeba (při splnění ostatních zákonných podmínek) tomuto učiteli poskytnout příplatek za tzv. přespočetnou hodinu dle § 132 zákoníku práce.
- b) Pokud je činnost třídního učitele v konkrétní třídnické hodině posouzena jako práce související s přímou pedagogickou činností (tzv. nepřímá pedagogická činnost), nevznikají v případě, že třídnická hodina proběhne v pracovní době učitele, žádné dodatečné nároky na financování jeho práce (kromě příplatku za třídnictví).

4

NĚKTERÉ PRACOVNĚPRÁVNÍ ASPEKTY SOUVISEJÍCÍ S VÝKONEM PRÁCE TŘÍDNÍHO UČITELE

4|1

JAKÁ MÁ BÝT VÝŠE PŘÍPLATKU ZA TŘÍDNICTVÍ?

Bez ohledu na to, v jakém režimu jsou v konkrétní škole třídnické hodiny realizovány a jakým způsobem je financovaná případná PPČ třídního učitele, náleží třídnímu učiteli zvláštní příplatek dle § 129 zákoníku práce. Ten je v souladu s nařízením vlády č. 341/2017 Sb. stanoven v rozpětí 1500 až 3000 Kč.

Výši příplatku stanovuje zaměstnavatel v rámci daného rozpětí s ohledem na náročnost práce, složení třídy (např. přítomnost sociálně znevýhodněných žáků, cizinců nebo žáků s podpůrnými opatřeními), frekvenci třídnických hodin a další relevantní faktory. To znamená, že příplatky jednotlivých třídních učitelů se mohou v některých případech lišit. Je však nutné zajistit, aby pravidla pro stanovení výše příplatku byla spravedlivá a založená na rovném přístupu ke všem zaměstnancům. Proto je vhodné, aby kritéria pro určení příplatku byla definována a závazně upravena vnitřním platovým předpisem.

4|2

JAKÁ JE VÝŠE PŘÍPLATKU ZA TŘÍDNICTVÍ V PŘÍPADĚ ZKRÁCENÉ PRACOVNÍ DOBY TŘÍDNÍHO UČITELE?

Pokud má třídní učitel sjednanou kratší pracovní dobu (tzv. částečný úvazek), podle § 80 zákoníku práce se mu plat úměrně krátí, a to včetně příplatku za třídnictví, který jako pravidelná

složka platu podléhá stejnému pravidlu. Tento postup však může být vnímán jako nespravedlivý, jelikož třídní učitelé pracující na částečný úvazek obvykle věnují třídnické agendě stejný čas jako jejich kolegové s úvazkem plným. V takovém případě lze tuto situaci kompenzovat vyšší osobního příplatku podle § 131 zákoníku práce.

4|3

MŮŽE BÝT UČITEL TŘÍDNÍM UČITELEM VE VÍCE TŘÍDÁCH?

Jeden učitel může zastávat funkci třídního učitele ve více třídách, avšak v takovém případě má nárok pouze na jeden příplatek za třídnictví. Pokud však ani nejvyšší možná výše tohoto příplatku dostatečně nereflektuje náročnost jeho práce, lze zvýšenou zátěž a rozsah pracovních povinností rovněž kompenzovat vyšší osobního příplatku podle § 131 zákoníku práce. Tento přístup je obzvláště vhodný, pokud třídní učitelé již standardně pobírají maximální možnou výši příplatku za třídnictví a není možné třídnictví ve dvou třídách adekvátně zohlednit v rámci daného rozpětí tohoto příplatku.

4|4

JE MOŽNÉ UČITELI TŘÍDNICTVÍ NAŘÍDIT?

Pokud má učitel v pracovní smlouvě sjednaný druh práce „učitel“, pak v rámci tohoto vymezení lze zahrnout i výkon funkce třídního učitele. Třídnictví není spojeno s jiným druhem práce, než je „učitel“ a je běžnou součástí pedagogické činnosti učitelů, což potvrzuje i praxe škol, kde tuto činnost zejména v základních školách zpravidla vykonává většina učitelů. Nelze tedy tvrdit, že by šlo o nadstandardní činnost vybočující z běžné náplně práce učitele, pro kterou by bylo třeba získat speciální souhlas učitele. Skutečnost, že se jedná o standardní náplň práce učitele, lze dovodit i z katalogu prací, který je vydán nařízením vlády č. 222/2010 Sb.

Pokud tedy není mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem výslovně sjednáno, že učitel nebude práce třídního učitele vykonávat, může být tato povinnost učiteli jednostranně uložena ředitelem školy. Pokud by učitel navzdory prokazatelnému pokynu zaměstnavatele odmítl funkci třídního učitele vykonávat, mohlo by to být v individuálním případě považováno za porušení pracovních povinností ve smyslu § 52 písm. g) zákoníku práce. V každém případě je na místě vždy doporučit hledat konsenzuální řešení, lze si jen obtížně představit, že by třídní učitel vykonával tuto činnost kvalitně v situacích, kdy je k ní donucen.

4|5

MŮŽE ROLI TŘÍDNÍHO UČITELE ZASTÁVAT ASISTENT PEDAGOGA?

Třídním učitelem může být pouze učitel. To vyplývá již z názvu této pozice i z jejího vymezení v zákoně o pedagogických pracovnících, který důsledně rozlišuje mezi jednotlivými pedagogic-

kými pracovníky. Z toho plyne, že třídním učitelem nemůže být asistent pedagoga, jehož role je i podle § 5 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, pouze podpůrná a spočívá především v pomoci jinému pedagogickému pracovníkovi při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Práce třídního učitele naopak z podstaty vyžaduje, aby ji pedagogický pracovník vykonával zcela samostatně.